

การสืบค้นข้อสารสนเทศ

ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตอนที่ 1

อินเทอร์เน็ต... อินเทอร์เน็ต... มีใครบ้างไหมที่ไม่รู้จักคำนี้ ในท่ามกลางยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการสืบค้นหรือค้นหาข้อมูลต่าง ๆ เอ...แล้วมันจะช่วยในการค้นหาข้อมูลข่าวสารอย่างไรละ เดียวคงจะได้รู้กัน ก่อนอื่นเราคงต้องมาปูพื้นฐานความรู้กันหน่อยว่าอินเทอร์เน็ต (Internet) คืออะไร

อินเทอร์เน็ต (Internet) คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์โลก (International Network) คอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายใดที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต (Internet) จะสามารถติดต่อสื่อสารเพื่อการเรียกใช้หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลและสนทนากันได้ตลอด 24 ชั่วโมง ลักษณะของข้อมูลปรากฏในเครือข่ายมีทั้งข้อมูลที่เป็นตัวอักษร รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง หรือปรากฏในรูปแบบของสื่อประสม (Multimedia) อินเทอร์เน็ต (Internet) เกิดขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ต่างๆ เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักวิชาการและนักวิจัยทั่วโลก รวมทั้งยังเป็นแหล่งศึกษาเพื่อการพัฒนาเครือข่ายโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่นี้...ก็คงพอที่จะทำให้เราเห็นและรู้จักหน้าตาของ Internet ได้มากขึ้นแล้ว

เครือข่าย อินเทอร์เน็ต (Internet) อาจนับได้ว่าเป็นห้องสมุดของโลก ทั้งนี้เพราะมันเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการเผยแพร่ข่าวสารได้ใส่ข้อมูลข่าวสารไว้ในเครือข่าย และข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลสาธารณะที่เปิดให้ใครก็ได้เข้ามาเรียกค้นหาข้อมูลที่ต้องการ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีแหล่งข้อมูลขนาดมหึมากระจายจัดกระจายเชื่อมโยงกันอยู่ทั่วโลกและมีชื่อเรียกอื่นอีกคือ The Net หรือ Cyberspace

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นมีประโยชน์มากมายมหาศาล นับได้ว่าเจ้าอินเทอร์เน็ตนี้เป็นเหมือนศูนย์คอมพิวเตอร์หรือคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ที่มีการจัดเก็บข้อมูลจำนวนมาก เช่น ข้อมูลด้านวิชาการ การเมือง ธุรกิจการค้า ข่าวสาร เป็นต้น ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มีทั้งข้อมูลที่ให้ฟรี และต้องเสียค่าบริการในการสืบค้นข้อมูล อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ในด้าน 1) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างๆ รับข่าวสาร (E-mail) ใช้ในการ

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

แทนหาแทนโทรศัพท์ (Chat) 2) ใช้ในการรับข้อมูล ข่าว
 วิจารณ์และเปลี่ยนข้อคิดในด้านต่างๆ ผ่านกลุ่มสนทนา (Group
 discussion) 3) รับทราบข่าวสารความเป็นไปต่าง ๆ เช่น ข่าว
 การกีฬา เป็นต้น และบอกกับข่าวสารข้อมูลจากห้องสมุด ทั่วโลก
 (E-Publication) บนรูปแบบหนังสือพิมพ์ วารสาร 4) ใช้
 สืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดทั่วโลก 5) ใช้เชื่อมโยงกับ
 คอมพิวเตอร์หรือศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อใช้งานด้านอื่นๆ ที่มี
 ประสิทธิภาพสูงกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีใช้ 6) ใช้บริการ
 ทางธุรกิจจากผู้ขายบริการด้านต่างๆ เช่น ธนาคาร ร้านค้า
 ร้านอาหาร 7) ใช้ในการเรียนการสอนทางไกล (Distance
 education) การประชุมและการสัมมนา 8) ใช้เพื่อหาความ
 บันเทิง เช่น เพลง ทีวี เกมส์ เป็นต้น 9) เผยแพร่ข้อมูลข่าว
 สารที่ต้องการ 10) โอนย้ายข้อมูลหรือโปรแกรม

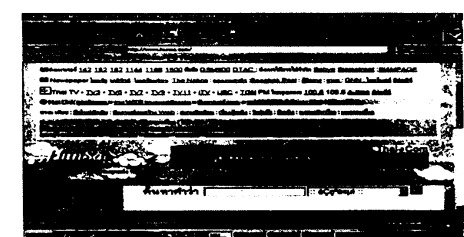
เอาละ...เดี่ยวเรามาดูกันว่า หากเราต้องการค้นหาข้อมูล
 เราจะทำอย่างไร แต่ก่อนที่จะลงมือค้นได้เราควรจะต้อง
 ทราบถึงข้อมูลในเครือข่าย อินเทอร์เน็ต (Internet) ก่อนว่ามี
 รูปแบบเป็นอย่างไรบ้างในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น มีข้อมูล
 อยู่หลายรูปแบบดังที่จะกล่าวให้ทราบต่อไปนี้

1. ข้อมูลข่าวสารแบบตัวอักษร (Text) เป็นข้อมูลที่เป็น
 เรื่องข่าวสารต่าง ๆ ในรูป ข้อความ คล้ายหนังสือ วารสาร
 ข่าวสารต่าง ๆ โดยข้อมูลที่ปรากฏสามารถเปิดอ่านได้ที่ละหน้า
2. ข้อมูลข่าวสารแบบกราฟิก (Graphic) คือข้อมูล
 ที่เป็นรูปภาพ
3. ข้อมูลข่าวสารรูปแบบเสียง (Sound)
4. ข้อมูลข่าวสารแบบสื่อประสม (Multimedia) คือ
 ข้อมูลที่มีทั้งตัวอักษร รูปภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว
5. ข้อมูลลักษณะ Hypertext คือ ข้อมูลข่าวสารที่
 ปรากฏขณะเปิดอ่าน ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงไปยังข่าวสารหรือ
 ข้อความที่ต้องการทราบอื่น ๆ ได้ทุกขณะทีอ่านข่าวสารนั้นๆ
 และกลับมายังข้อมูลเดิมเมื่อต้องการได้ทุกขณะเช่นกัน บาง
 ครั้งเรียกว่าระบบสืบค้นข่าวสารแบบโยงแมงมุม หรือ World Wide
 Web เรียกย่อๆ ว่า www. ข้อมูลที่ปรากฏเป็นได้ทั้งข้อมูล
 ชนิดตัวอักษร รูปภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว

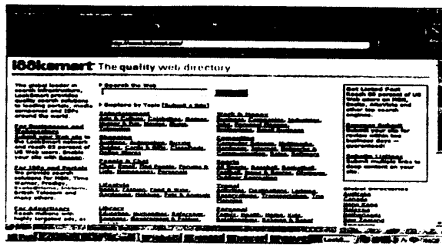
ทีนี้เราลองมาดูกันหน่อยซิว่า บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
 นั้น มีแหล่งข้อมูลอะไรบ้างสำหรับการค้นหาข้อมูล และแต่ละ
 แหล่งข้อมูลนั้นเราจะมีการใช้งานมันอย่างไรเพื่อเราจะ
 สามารถเข้าไปถึงซึ่งข้อมูลที่เราต้องการได้อย่างถูกต้อง
 โดยปกติในการค้นหาข้อมูลนั้น เราผู้ซึ่งเป็นคนค้นหาจะต้อง

รู้ก่อนว่า ข้อมูลหรือสิ่งที่ต้องการเก็บอยู่ที่ใด เราอาจจะจำ
 อินเทอร์เน็ตแอดเดรสที่เราค้นเคยได้ แต่มันจะยุ่งยากหรือเปล่า
 และมีวิธีการอื่นหรือไม่ที่จะช่วยให้เราค้นหาข้อมูลได้อย่าง
 รวดเร็วและตรงกับใจเรามากที่สุด แหล่งข้อมูลที่จะกล่าวถึงที่
 เราทุกคน ชาวอินเทอร์เน็ตควรทราบ คือ

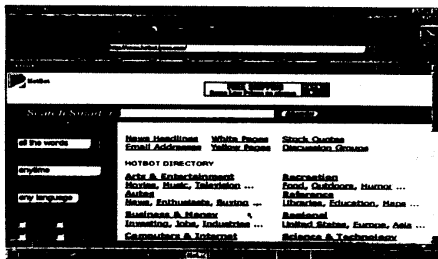
1. พอร์ทัลไซต์ (Portal Site) แหล่งรวมข้อมูลไว้ในที่
 เดียว คือ การรวมแหล่งข้อมูลต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตไว้ในที่
 เดียวกันเพื่อให้เราค้นหาได้ง่ายขึ้น เป็นเว็บไซต์ประเภทที่
 รวมถึงข้อมูล ต่างๆ โดยจะมีการจัดเป็นหมวดหมู่ตามที่
 ควรจะเป็นเกณฑ์ในการแบ่งหมวดหมู่ก็อาศัยความรู้ ความ
 เข้าใจของเจ้าของเว็บไซต์เป็นสำคัญ ข้อมูลที่ได้จากแหล่ง
 ข้อมูลประเภทพอร์ทัลไซต์จะได้ข้อมูลเพียงแค่นั้นหนึ่งเท่านั้น
 ไม่ครอบคลุมในสิ่งที่เราต้องการ ตัวอย่างเช่น www.hunsa.com,
www.i-kool.com, www.sanook.com, www.thai2k.com
 เป็นต้น

2. Internet Directory Service: ได้เรีคทอรีสำหรับโลก
 อินเทอร์เน็ต หน้าตาของแหล่งข้อมูลประเภทนี้จะคล้าย ๆ
 กับสมุดโทรศัพท์ที่องค์การโทรศัพท์พิมพ์แจกให้แต่ละบ้าน
 ซึ่งได้มีการรวบรวมรายชื่อไว้ให้เราค้นหาได้อย่างสะดวกเช่นกัน
 แหล่งข้อมูลประเภท Internet Directory Service นั้นจะเป็น
 ศูนย์กลางที่ให้บริการรวบรวมรายชื่อเว็บไซต์เอาไว้ โดยมี
 การแยกเนื้อหาออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยมีการแยกเนื้อหาออก
 เป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะของเนื้อหา การค้นหาข้อมูลนั้นจะ
 เริ่มจากการเลือกกลุ่มของข้อมูลที่ต้องการว่าน่าจะอยู่ในกลุ่มใด
 แล้วจึงเข้าไปในกลุ่มนั้น ซึ่งภายในจะมีกลุ่มข้อมูลย่อยอื่นๆ
 ประกอบอยู่ โดยเงาะจะต้องค่อยๆ บินขอบเขตของการค้นหา
 ไปเรื่อยๆ จนพบสิ่งที่ต้องการ เว็บไซต์ประเภทนี้ ได้แก่
www.yahoo.com, www.thaifind.com,
www.looksmart.com เป็นต้น

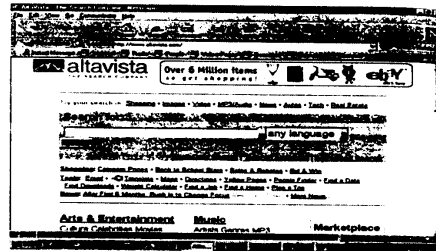

3. Search Engine เครื่องมือค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุที่อินเทอร์เน็ตนั้นมีข้อมูลอยู่มากมายมีเว็บไซต์ต่างๆ เป็นล้านๆ แห่ง ทำให้การจดจำรายชื่อแหล่งข้อมูลอาจทำได้ไม่สะดวกและไม่สามารถทราบได้ว่าข้อมูลที่เราต้องการอยู่ที่ไหน สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาอย่างมาก สำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แนวทางสำหรับการแก้ปัญหานี้คือ การใช้ Search Engine ซึ่งเป็นการค้นหาข้อมูลโดยกำหนดข้อความ (keyword) ในสิ่งที่เราต้องการค้นหาในแหล่งข้อมูล โดยผู้ค้นหาจะระบุเทคนิคในการระบุคีย์เวิร์ด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการอย่างแท้จริง การค้นหาแบบนี้ปรากฏอยู่ในทุกเว็บไซต์ ส่วนเทคนิคการระบุคีย์เวิร์ดจะเป็นอย่างไรนั้นคงจะได้อธิบายกันต่อไป

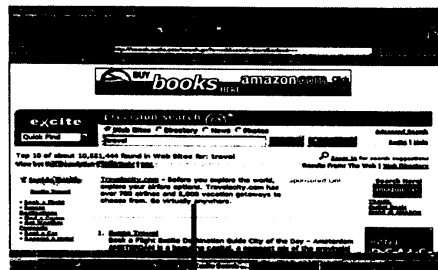

4. การค้นหาข้อมูลเฉพาะทาง อินเทอร์เน็ตบรรจุข้อมูลต่างๆ มากมาย โดยจะเก็บในรูปแบบของข้อความ รูปภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว ดังนั้นการใช้คีย์เวิร์ดเพื่อค้นหาสิ่งที่ต้องการอย่างเดียวยังทำได้ลำบาก จึงทำให้ผู้ให้บริการด้านการค้นหาข้อมูลเตรียมช่องทางการค้นหาข้อมูลเฉพาะทางขึ้นมาให้เราได้ใช้งาน โดยการค้นหาข้อมูลเฉพาะทางนั้นจะเป็นการ

กำหนดข้อมูลที่ถูกค้นหาอยู่บ่อยๆ หรือกำลังเป็นที่ต้องการของผู้คนขณะนั้นให้สามารถค้นหาได้อย่างง่ายๆ โดยผู้ให้บริการจะมีการเตรียมบริการการค้นหาในด้านที่เราน่าสนใจได้ทันที เช่น เราสามารถค้นหารูปภาพ เพลง เกม ฯลฯ ที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ตได้ โดยใช้ www.altavista.com ในส่วนของ การค้นหา รูปภาพ เพลง และเกม เป็นต้น

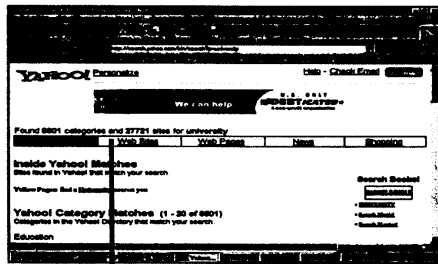
5. META Tag ข้อมูลพิเศษสำหรับช่วยในการค้นหา เป็นข้อมูลพิเศษที่ผู้สร้างเว็บเพจสร้างขึ้นมา เพื่อบอกว่าใครเป็นผู้สร้าง หรืออาจเป็นการเก็บข้อมูลเพื่อควบคุมการทำงานนั้นในเว็บเพจส่วนใหญ่จะเก็บคำอธิบายคร่าวๆ ไว้ในส่วนของ META Tag ดังนั้น Search Engine หลายตัวจึงใช้ข้อมูลส่วนนี้มาพิจารณาเนื้อหาว่าข้างในเว็บเพจนี้มีเนื้อหาอะไรแทนที่จะต้องอ่านข้อมูลทั้งเว็บเพจ ดังนั้นการค้นหาด้วยโปรแกรมและ Search Engine หลายๆ แห่ง จึงใช้ข้อมูลจาก META Tag ช่วยค้นหาและแสดงผลเพื่อให้ง่ายขึ้น

แสดง Meta Tag ใน Excite

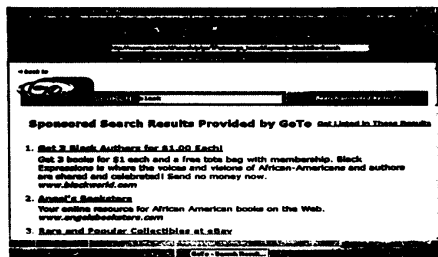
แหล่งข้อมูลแบบต่างๆ เหล่านี้มีความหมายมากสำหรับชาวอินเทอร์เน็ตทั้งหลาย แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าเราจะรู้แหล่งข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแล้วเราก็กังไม่สามารถค้นหาข้อมูลที่เราต้องการได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้จากการศึกษาค้นคว้าได้พบว่าในการค้นหาข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาที่สำคัญหลายๆ ประการดังนี้

1. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ถูกพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องทำให้มีมาตรฐานที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดนิคในการค้นหาข้อมูลต่างๆ มีรูปแบบที่ไม่จำกัด
2. ผู้ค้นหาข้อมูลขาดการวางแผนในการค้นหาข้อมูล ปัญหาในส่วนนี้ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นกับผู้ค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่เพิ่งเริ่มใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะจะใช้งานไปอย่างไร้จุดหมาย ทำให้ไม่สามารถได้ข้อมูลที่ต้องการ สิ้นเปลืองเวลาและเงินทอง
3. ผลจากการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตทำให้ได้ข้อมูลมากเกินไป จนไม่สามารถเลือกข้อมูลที่ต้องการและเป็นที่ต้องการได้ เช่น ผลการค้นหาให้ข้อมูลออกมาเป็นแสนเว็บไซต์ เป็นต้น

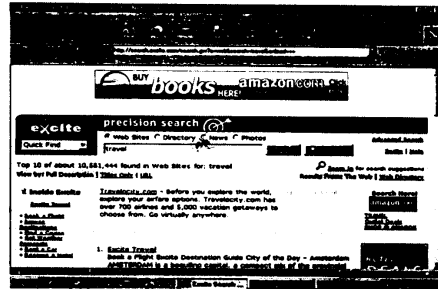

ผลการค้นหาที่มากเกินไป

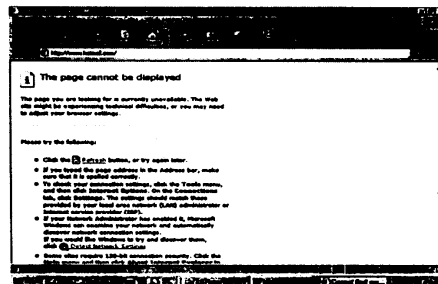
4. ผู้ค้นหาข้อมูลไม่รู้จักเทคนิคการค้นหาทำให้ได้ข้อมูลออกมามากเกินไปซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ไม่ต้องการ

5. ผู้ค้นหาข้อมูลได้ข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการ บางทีเราเรียกปัญหานี้ว่า ความไม่แม่นยำของการค้นหา ซึ่งอาจเกิดจากตัวเราเองที่บอกข้อความไม่ชัดเจนในการกำหนดค่าในการค้นหาหรือการตีความที่ไม่ดีของเว็บไซต์ที่ให้บริการ

6. ผู้ค้นหาข้อมูลผลิตเฟลิกกับการอ่านข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง จนลึ่มประเด็นที่ต้องการค้นหา
7. ผลการค้นหาที่มีการเปลี่ยนแปลงทำให้ไม่สามารถเข้าไปใช้งานได้ (Broken link) เพราะมีการเปลี่ยนแปลงด้านเนื้อหาหรือย้ายเว็บไซต์ทำให้ผลการค้นหาที่ได้รับไม่อัปเดต

ฉบับนี้คงพอแค่นี้ก่อนนะค่ะ ฉบับต่อไปจะกล่าวถึงเทคนิคการค้นหาข้อมูลแต่ละประเภทจึงจะมีความสำคัญยิ่งสำหรับการค้นหาข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตพบกันฉบับหน้าค่ะ